

Murat Alsan - Cihan Doğrayan

Hakan Güzeloğlu

Tuğrul Uzun

Sinem Cantürk

Finansal Hizmetler Gündemi

Bankalarda Krediler için Ayrılan Karşılıklar: UFRS ve BDDK Düzenlemelerinin Karşılaştırılması

Murat Alsan

Cihan Doğrayan

Bankalarda krediler için ayrılan karşılıklar konusunda, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ("UFRS") ile Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu ("BDDK") düzenlemeleri karşılaştırıldığında bir çok farklı düzenlemenin yanı sıra öne çıkan iki temel yaklaşım farkı görülmektedir: UFRS düzenlemelerinin ileriye dönük yapılması muhtemel tahsilatları dikkate alırken, BDDK düzenlemeleri geçmişe dönük kriterleri kullanarak hangi tutarların tahsil edilemeyeceğini belirlemeye çalışmaktadır. Diğer bir önemli fark ise UFRS düzenlemelerinin ilke bazlı düzenlemeler koyarken BDDK düzenlemelerinin kural bazlı düzenlemelere yönelmesidir.

Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ("UFRS"), konuyu gayri nakdi krediler için Uluslararası Muhasebe Standartları ("UMS") 37 ve nakdi krediler için UMS 39 numaralı standartlarında düzenlemiştir. UFRS kural bazlı değil ilke bazlı muhasebe uygulamalarına yöneldiği için finansal tablolarda, finansal işlemlerdeki ekonomik esasın kavranmasını öne çıkartmaktadır. İlke bazlı düzenleme yaklaşımında, düzenleyici otoritelerin hedefi, düzenlenen kişi ya da kuruluşların faaliyetlerini gerçekleştirirken gerekli sorumluluk bilincine sahip olmalarını sağlamaya çalışmaktadır.

Karşılıklar, UFRS literatüründe ikiye ayrılmaktadır. Bunlar, Aktif Değer Azalış Düzeltmeleri (UMS 39) ile Borç ve Gider Karşılıkları (UMS 37) uygulamalarıdır.

Birinci gruptaki karşılıklar (UMS 39) aktifte bulunan varlıkların defterlerde kayıtlı değerlerini, kanun veya mevzuatın izin verdiği ölçüde, piyasa rayıcı, cari değer, net gerçekleştirilebilir değer gibi değerlere indirmek için kullanılırlar. Yani değer düzeltim fonksiyonları vardır. Bu nedenle bunlar UMS düzenlemelerinde karşılık olarak isimlendirilmezler. Bunların genel adı değer düzeltmeleridir.

İkinci gruptaki karşılıklar borç ve gider karşılıklarıdır (UMS 37); işletmenin geçmişte giriştiği bir taahhütten, bağlı olduğu yasal düzenlemelerden ve işletmenin zımni bir kabulünden kaynaklanan ve işletme için bir yükümlülük olan, ancak ne zaman gerçekleşeceği, ne tardada gerçekleşeceği, kesinlikle gerçekleşip gerçekleşmeyeceği bilinmeyen bazı taahhütler için kullanılır.

Bankalarda krediler için ayrılan karşılıklar, BDDK tarafından yayımlanan "Bankalarca Kredilerin ve Diğer Alacakların Niteliklerinin Belirlenmesi ve Ayrılan Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" ("Yönetmelik") ile düzenlenmektedir. BDDK karşılık düzenlemeleri pek çok niteliksel kriter de içermekle birlikte göreceli olarak kural bazlı uygulamalardır.

Yönetmelik uyarınca karşılıklar, krediler ve diğer alacaklardan doğmuş veya doğması beklenen ancak miktarı kesin olarak belli olmayan zararların karşılanması amacıyla finansal tablolarda ayrılarak gider yazılan tutardır.

UMS 37 - Karşılıklar ve Koşullu Borçlar standardında karşılık, gerçekleşme zamanı veya tutarı belli olmayan yükümlülük olarak tanımlanmıştır. Yükümlülük ise geçmiş olaylardan kaynaklanan ve ifası halinde ekonomik fayda içeren kaynakların işletmeden çıkmasına neden olacak mevcut yükümlülüktür. UMS 37'ye göre bir karşılık, aşağıda yer alan koşulların varlığı halinde finansal tablolara alınır:

- (a) Geçmiş bir olaydan kaynaklanan mevcut bir yükümlülüğün (hukuki veya zımni) bulunması;
- (b) Yükümlülüğün yerine getirilmesi için ekonomik fayda içeren kaynakların işletmeden çıkmalarının muhtemel olması,
- (c) Yükümlülük tutarının güvenli bir biçimde tahmin edilebiliyor olması.

Yönetmelik'te belirtilen karşılık terimi ile UMS 37'de ifade edilen karşılık terimi karşılaştırıldığında Yönetmelik'te yer alan "doğması beklenen ancak miktarı kesin olarak belli olmayan" ifadesinin yukarıdaki tanımı karşıladığını söyleyebiliriz. Yönetmelikte bu şekilde ayrılan karşılıklar "Genel Karşılık" olarak adlandırılmıştır. "Kredilerden ve diğer alacaklardan doğmuş" ifadesi ise Aktif değer azalış karşılıklarına işaret etmektedir. Bu şekilde ayrılan karşılıklara ise yönetmelikte "özel karşılıklar" denmektedir. Krediler için aktif değer azalış karşılıkları UMS 39 kapsamında düzenlenmiştir.

Kredi ve diğer alacaklar değer düşüş karşılıklarının UFRS ve Yönetmelik karşısındaki uygulama farklılıkları aşağıda Nakit krediler için ayrılan karşılıklar, gayrinakdi kredileri için ayrılan karşılıklar ve genel karşılıklar / portföy karşılıkları olmak üzere 3 ayrı başlık halinde değerlendirilmiştir.

1. Nakdi krediler için ayrılan karşılıklar

YÖNETMELİK:

Kredileri beş grup altında sınıflamıştır. Birçok niteliksel koşulun yanında bu beş gruba girmesi gereken kredileri tahsilatın gecikme sürelerine göre belirlemiştir:

I. Grup - Standart Nitelikli Krediler ve Diğer Alacaklar:

Kredilendirilebilir nitelikte finansman yapısına sahip gerçek ve tüzel kişilere kullanılan, anapara ve faiz ödemeleri, borçlusunun ödeme gücüne ve nakit akımına göre yapılandırılan, ödemeleri süresinde yapılan, gelecekte de geri ödeme sorunları beklenmeyen, tamamen tahsil edilebilecek nitelikte olan, borçlusunun kredi değerliliğinde zayıflama tespit edilmemiş olan ve zafiyet belirtilmiş bulunmayan krediler ve alacaklar bu grupta sınıflandırılır.

II. Grup - Yakın İzlemedeki Krediler ve Diğer Alacaklar:

Kredilendirilebilir nitelikte finansman yapısına sahip gerçek ve tüzel kişilere kullanılmış olan ve anapara ve faiz ödemelerinde hali hazırda bir sorun bulunmayan, ancak, borçlusunun ödeme gücünde veya nakit akımında olumsuz gelişmeler gözlenmesi ya da bunun gerçekleşeceğinin tahmin edilmesi veya krediyi kullanmanın önemli ölçüde finansal risk taşınması gibi nedenlerle yakından izlenmesi gereken veya geri ödenmesi kuvvetle muhtemel olmakla beraber, mazur görülecek çeşitli nedenlerle anapara veya faiz ödemelerinin tahsili, vadelerinden veya ödenmesi gereken tarihlerden itibaren 30 günden fazla geciken ancak III. grupta sınıflandırmaya için gerekli gecikme süresi koşulunu taşımayan kredi ve alacaklar sınıflandırılır.

III. Grup - Tahsil İmkanı Sınırlı Krediler ve Diğer Alacaklar:

Borçlusunun özkaynaklarının veya verdiği teminatların borcun vadesinde ödenmesini karşılamada yetersiz bulunması nedeniyle tamamının tahsil imkanı sınırlı olan ve gözlenen sorunların düzeltilmemesi durumunda zarara yol açması muhtemel olan veya anaparanın, faizinin veya her ikisinin tahsili vadesinden veya ödenmesi gereken tarihlerden itibaren 90 günden fazla geciken ancak 180 günü geçmeyen veya borçlusunun işletme sermayesi finansmanında veya ilave likidite yaratmada sıkıntılar yaşamaması gibi nedenlerle anaparanın veya faizinin veya her ikisinin bankaca tahsilinin vadesinden veya ödenmesi gereken tarihten itibaren doksan günden fazla gecikeceğine kanaat getirilen kredi ve alacaklar sınıflandırılır.

IV. Grup - Tahsili Şüpheli Krediler ve Diğer Alacaklar:

Borçlusunun kredi değerliliğinin önemli ölçüde zayıfladığı veya zafiyete uğradığı kabul edilen, ancak birleşme, yeni finansman bulma imkanı veya sermaye artırımı gibi olanakların borçlusunun kredi değerliliğine ve kredinin tahsil kabiliyetine yapması beklenen katkı nedeniyle henüz tam anlamıyla zarar niteliği taşımadığı düşünülen veya anapara veya faizin ya da her ikisinin vadesinden veya ödenmesi gereken tarihten itibaren tahsilinin gecikmesi 180 günü geçen, ancak 1 yılı geçmeyen krediler ve diğer alacaklar sınıflandırılır.

V. Grup - Zarar Niteliğindeki Krediler ve Diğer Alacaklar:

Anapara veya faizin ya da her ikisinin vadesinden veya ödenmesi gereken tarihten itibaren tahsili 1 yıldan fazla geciken veya III. ve IV. Gruplarda belirtilen özellikleri taşımakla birlikte, vadesi gelen ve ödenmesi gereken alacak tutarlarının tamamının bir yılı aşacak sürede tahsilinin sağlanamayacağına kuvvetle muhtemel olması nedeniyle zafiyete uğramış olduğuna ve borçlusunun kredi değerliliğini tam anlamıyla yitirdiğine banka tarafından kanaat getirilen kredi ve diğer alacaklar bu grupta sınıflandırılır.

1. Nakdi krediler için ayrılan karşılıklar

UFRS:

UMS 39'a göre krediler itfa edilmiş maliyet ile değerlendirilir. UMS 39'a göre itfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen finansal varlıklar için UMS 39'un 58 - 65 maddeleri ile UMS 39 Uygulama Rehberi'nin ("UR") 84 - 93 paragraflarında yer alan değer düşüklüğü hükümleri uygulanmaktadır.

UMS 39'un 58 - 65 maddeleri "İtfa edilmiş maliyetinden ölçülen finansal varlıklarda değer düşüklüğü ve tahsil edilememe" başlıklıdır. Buna göre her raporlama dönemi sonunda, itfa edilmiş maliyetinden ölçülen finansal varlıkların veya varlık gruplarının değer düşüklüğüne uğradığına dair tarafsız göstergeler bulunup bulunmadığı değerlendirilir.

Bir finansal varlık veya varlık grubu sadece ve sadece ilgili varlığın ilk muhasebeleştirilmesinden sonra değer düşüklüğü göstergesi olabilecek bir veya birden fazla olayın meydana gelmesine ve söz konusu zarar olayının ilgili finansal varlığın veya varlık grubunun güvenilir biçimde tahmin edilebilen gelecekteki tahmini nakit akışları üzerindeki etkisi sonucunda değer düşüklüğüne uğradığına ilişkin tarafsız bir göstergenin bulunması durumunda değer düşüklüğüne uğrar ve değer düşüklüğü zararı oluşur.

Değer düşüklüğüne neden olan tek ve ayrı bir olayın belirlenmesi mümkün olmayabilir. Ortaya çıkan değer azalışına çeşitli olaylar birlikte sebebiyet vermiş olabilir. İleride meydana gelecek olaylar sonucunda oluşması beklenen kayıplar, ne kadar olası olursa olsunlar muhasebeleştirilmezler. Bir finansal varlığın veya finansal varlık grubunun değer düşüklüğüne uğradığına ilişkin tarafsız gösterge, ilgili finansal varlığı elinde bulunduranların aşağıdaki zarar olaylarına ilişkin tespit ettikleri gözlemlenebilir verileri içerir:

- (a) İhraç edenin veya taahhüt edenin önemli finansal sıkıntı içinde olması;
- (b) Sözleşmenin ihlal edilmesi, örneğin faiz veya anapara ödemelerinin yerine getirilememesi veya ihmal edilmesi;
- (c) Borçlusunun içinde bulunduğu finansal sıkıntıya ilişkin ekonomik veya yasal nedenlerden ötürü, alacaklının, borçluya, başka koşullar altında tanımayacağı bir ayrıcalık tanınması;
- (d) Borçlusunun, iflas veya başka tür bir finansal yeniden yapılanmaya gireceği ihtimalinin yüksek olması;
- (e) Finansal zorluklar nedeniyle söz konusu finansal varlığa ilişkin aktif piyasanın ortadan kalkması veya
- (f) Grup içindeki her bir finansal varlık itibarıyla tespiti mümkün olmamakla birlikte, bir grup finansal varlığın ilk muhasebeleştirilmelerinden itibaren anılan varlıkların gelecekteki tahmini nakit akışlarında ölçülebilir bir azalış olduğuna işaret eden gözlemlenebilir veri bulunması.

Bu tür bir veri aşağıdakileri içerir:

- (i) Gruptaki borçluların ödeme durumlarında olumsuz anlamda değişiklikler yaşanması (örneğin temerrüde düşülen ödemelerin sayısının artması veya kredi limitleri dolup da sadece aylık asgari ödeme tutarını ödeyen kredi kartı borçlularının sayılarının artması); veya
- (ii) Gruptaki varlıkların geri ödenmemesi ile ilişkili bulunan ulusal veya yöresel ekonomik koşullar (örneğin borçluların bulunduğu coğrafi bölgedeki işsizlik oranında artış yaşanması, ipotekli konut kredileri açısından ilgili bölgelerdeki gayrimenkul fiyatlarında düşüş olması, petrol üreticilerine kullanılan kredi varlıklarından açışından petrol fiyatlarında düşüş olması veya gruptaki borçluları etkileyen sanayi koşullarında olumsuz anlamda değişiklikler olması).

1. Nakdi krediler için ayrılan karşılıklar (Devamı)

YÖNETMELİK:

Bu maddelerde belirtilen,

a-) Kredi Değerliliğinin Zayıflaması: Borçlunun, varlıklarının yükümlülüklerini vadesinde ve tam olarak karşılama yetersiz hale gelmesi, finansal kaldıraç oranının bankaca kredi değerlendirmesinde kullanılan standart kriterlere göre kabul edilebilir seviyede olmaması, borç ödeme gücünden önemli ölçüde yoksun hale gelmesi, işletme sermayesinin ve/veya özkaynaklarının kredinin tahsil kabiliyetini zaafa uğratabilecek ölçüde yetersiz kalması durumlarından herhangi birinin varlığını,

b-) Kredinin zafiyete uğraması: Yapılan değerlendirmelerde cari şartlar ve olayların esas alınması kaydıyla, kredi sözleşmesinde yer alan bağlayıcı şartlar çerçevesinde vadesi gelen kredi tutarının banka tarafından tahsilinin sağlanamayacağına kuvvetle muhtemel olması durumu ifade eder.

Bu şekilde sınıflandırılan kredi ve alacakların; (teminat yapıları da dikkate alınarak)

a-) Üçüncü gruba alındığı tarihten itibaren en az yüzde yirmisi (%20),

b-) Dördüncü gruba alındığı tarihten itibaren en az yüzde ellisi (%50),

c-) Beşinci Gruba alındığı tarihten itibaren yüzde yüzü (%100), oranında özel karşılık ayrılır.

BDDK hesap planına göre, önceki yıllarda gider yazılan fakat cari dönemde iptal edilen özel karşılıklar nedeniyle elde edilen gelirler, önceki yıllara ait gelirler hesabında muhasebeleştirilmektedir.

Teminat yapılarının dikkate alınmasında Yönetmelik detaylı yönergeler barındırmaktadır. Yönetmelikte teminat gruplarına göre, karşılık hesaplamasında dikkate alınma oranları aşağıdaki gibidir;

- Birinci grup teminatların dikkate alınma oranı: Yüzde yüz (% 100)
- İkinci grup teminatların dikkate alınma oranı: Yüzde yetmiş beş (% 75)
- Üçüncü grup teminatların dikkate alınma oranı: Yüzde elli (% 50)
- Dördüncü grup teminatların dikkate alınma oranı: Yüzde yirmi beş (% 25)

Yönetmelik uyarınca, III, IV, ve V. gruplarda sınıflandırılan tüm alacaklar, tahakkuk ettirilen faizlerin ve borçlu üzerindeki faiz benzeri yüklerin ana paraya ilave edilip edilmediğine veya yeniden finanse edilip edilmediğine bakılmaksızın donuk alacak olarak kabul edilirler. Donuk alacak olarak kabul edilen kredi ve diğer alacaklar değerlemeye tabi tutulmaz ve bunlar için faiz tahakkuku ve reeskontu yapılmaz. Donuk alacak haline dönüşen alacaklar için daha önce yapılmış bulunan faiz tahakkukları, reeskontları ve değerlendirme farkları ilgili gelir hesabı aynı tutarda borçlandırılarak muhasebe kayıtları üzerinde iptal edilmek suretiyle kapatılmaktadır.

2. Gayrinakdi krediler için ayrılan karşılıklar

YÖNETMELİK:

"Tasfiye Olunacak Alacaklar Hesabı"na aktarma zorunluluğu, gayrinakdi kredilerin tahsil edilmeyen, nakit krediye dönüşmüş ya da tazmin edilmiş bedelleri için de geçerlidir.

III, IV veya V. Grup krediler ve diğer alacaklar altında sınıflandırılan gayrinakdi krediler tazmin edilmeden ya da nakde dönüşmeden "Tasfiye Olunacak Alacaklar Hesabı"nda izlenmez.

III, IV veya V. Grup krediler ve diğer alacaklar altında sınıflandırılmakla birlikte henüz tazmin edilmeyen ya da nakde dönüşmeyen gayrinakdi krediler için ayrılan özel karşılıkların banka bilançolarının pasifinde muhasebeleştirilmesine ilişkin işlemler de Yönetmeliğe göre yapılır.

Ancak, gayrinakdi kredinin nakde dönüştüğü andan itibaren, nakde dönüşen tutarın tamamı donuk alacak olarak dikkate alınır.

1. Nakdi krediler için ayrılan karşılıklar (Devamı)

UFRS:

UMS 39'a göre itfa edilmiş maliyetinden ölçülen finansal varlıkların değer düşüklüğüne uğradıklarına ilişkin tarafsız bir göstergenin bulunması durumunda, ilgili zararın tutarı, gelecekteki tahmini nakit akışlarının (henüz oluşmamış gelecekteki kredi zararları hariç), finansal varlığın orijinal faiz oranı (diğer bir ifade ile, ilk muhasebeleştirilme sırasında hesaplanan etkin faiz oranı) üzerinden iskonto edilerek hesaplanan bugünkü değeri ile defter değeri arasındaki fark olarak ölçülür. Bu hesaplama yapılırken her bir kredi bireysel olarak değerlendirilip varlığın defter değeri, doğrudan veya bir karşılık hesabı kullanılmak suretiyle azaltılır. İlgili zarar tutarı kar veya zararda muhasebeleştirilir.

Özet olarak, UMS 39'a göre bankalar itfa edilmiş maliyetinden ölçülen kredi ve alacaklar değer düşüklüğü için yukarıda bahsedilen ve Banka'nın gelecekte tahsil edeceği nakit akımlar üzerinde etkili olan tarafsız göstergelerin (en az bir yada daha fazla tarafsız göstergenin) oluşup oluşmadığını değerlendirirler. UMS 39'da bu tarafsız göstergeler aynı zamanda kayıp olayı olarak da nitelendirilir.

Bireysel olarak bilanço açısından önem arz eden kredi ve alacaklar değer düşüklüğü için yukarıda anlatıldığı şekilde bireysel olarak değerlendirilir. Bu kredi ve alacaklar için tarafsız göstergelerin oluşması durumunda karşılık gideri muhasebeleştirilir. Eğer bu kredi alacaklar için tarafsız göstergeler oluşmamış ise karşılık gideri muhasebeleştirilmez.

UFRS'de ise önceki yıllarda gider yazılan fakat cari dönemde iptal edilen özel karşılıklar nedeniyle elde edilen gelirler, cari yıla ait karşılık giderleri hesabında net gösterilmek suretiyle muhasebeleştirilmektedirler.

UFRS:

UMS 39 UR 84. paragrafta göre;

Teminata bağlanmış kredi ve alacakların gelecekteki tahmini nakit akışlarının bugünkü değerinin hesaplanması, teminatın nakde çevrilmesinin muhtemel olup olmamasından bağımsız olarak, nakde çevirme eksi teminatı edinme ve satma maliyetlerinden kaynaklanan nakit akışlarını yansıtır. Kredi ve alacakları için yukarıda anlatılan değer düşüklüğü hesaplamalarında teminatlardan kaynaklanan bu nakit akışları da dahil edilmektedir. Görüldüğü gibi Yönetmelikte detaylı yönergeler barındıran teminatların dikkate alınma durumu, UFRS kapsamında daha basit olarak açıklanmaktadır.

UMS 39 UR 93. paragrafta göre;

Bir finansal varlığın veya benzer finansal varlıklar grubunun defter değerlerinin değer düşüklüğü zararı neticesinde azaltılmalarının ardından, faiz gelirleri, gelecekteki nakit akışlarının ilgili değer düşüklüğü zararının ölçülmesi amacıyla iskonto edilmelerinde kullanılan faiz oranı kullanılmak suretiyle muhasebeleştirilmesine izin verilmektedir.

2. Gayrinakdi krediler için ayrılan karşılıklar

UFRS:

Görüldüğü gibi Yönetmelik uyarınca bankalar tarafından gayrinakdi yükümlülükleri için ayrılan karşılıklar için standart oranlar belirlenmiştir ve her banka belirtilen oranlarda karşılık ayıracaktır. Ancak UMS 37 hükümleri gereği karşılık olarak finansal tablolara yansıtılacak tutara ilişkin belirsizlikler koşullara bağlı olarak farklı açılardan ele alınmaktadır.

Değerleme konusu karşılığın çok sayıda kalemden oluştuğu durumda, ilgili yükümlülük her türlü getiriyi bunlara ilişkin olasılıklara göre ağırlıklandırmak suretiyle tahmin edilir. Bankalar bilanço dışı yükümlülükleri için karşılık ayırırken geçmiş tecrübelerine dayanarak "beklenen değer" metodunu kullanabilmektedirler.

UFRS'de açık ve net olarak ifade edilmeyen gayrinakdi krediler için ayrılan nakdi karşılıklarda nakdi krediler bölümünde ifade edildiği gibi tarafsız göstergelerin varlığı halinde, Bankaların şirketlerden olan nakdi ve gayrinakdi riskleri değer düşüklüğü için beraber değerlendirilmelidir.

UFRS'de gayrinakdi kredileri için değer düşüş karşılıkların hesabında tarafsız göstergelere ilave olarak UMS 37'deki aşağıda belirtilen 14. Paragraf dikkate alınması gerekmektedir.

Bir karşılık, aşağıda yer alan koşulların varlığı halinde finansal tablolara yansıtılır:(a) Geçmiş bir olaydan kaynaklanan mevcut bir yükümlülüğün (hukuki veya zimni) bulunması;

(b) Yükümlülüğün yerine getirilmesi için ekonomik fayda içeren kaynakların işletmeden çıkılmalarının muhtemel olması,

(c) Yükümlülük tutarının güvenli bir biçimde tahmin edilebiliyor olması. Bu koşulların karşılanmaması durumunda, herhangi bir karşılık finansal tablolara yansıtılmaz.

3. Genel karşılıklar / Portföy karşılıkları

YÖNETMELİK:

Yönetmeliğe göre bankalar,

- a-)** Standart nitelikli nakdi kredileri toplamının yüzde biri (%1) ve teminat mektupları, aval ve kefaletleri ile diğer gayrinakdi kredileri toplamının binde ikisi (%0,2) oranında,
- b-)** Yakın izlemedeki nakdi kredileri toplamının yüzde ikisi (%2) ve teminat mektupları, aval ve kefaletleri ile diğer gayrinakdi kredileri toplamının binde dördü (%0,4) oranında genel karşılık ayırırlar.

3. Genel karşılıklar / Portföy karşılıkları

UFRS:

UFRS'de ise kredi ve alacaklar için Yönetmelikte belirtilen yönergeler ile hesaplanan bir genel karşılık bulunmamaktadır.

UFRS'ye göre Banka, öncelikle, değer düşüklüğüne ilişkin tarafsız göstergenin bireysel olarak önemli olan kredi ve alacakları için bireysel bir şekilde, bireysel olarak önemli olmayan kredi ve alacaklar için ise bireysel veya toplu bir şekilde bulunup bulunmadığını değerlendirir. Bankanın, önemli olsun veya olmasın, bireysel olarak değerlendirilen bir kredi ve alacak için tarafsız bir göstergenin bulunmadığını tespit etmesi durumunda, söz konusu varlık kredi riski açısından benzer özelliklere sahip bir kredi ve alacak grubuna dahil edilir ve anılan grup değer düşüklüğü açısından toplu olarak değerlendirilir.

Değer düşüklüğü açısından bireysel olarak değerlendirilen ve kendilerine ilişkin olarak değer düşüklüğü zararını muhasebeleştirilen veya muhasebeleştirilmeye devam eden kredi ve alacaklar, değer düşüklüğünün toplu olarak değerlendirilmesi sürecine dahil edilmez.

Değer düşüklüğü tutarlarının toplu bir şekilde değerlendirilmesi amacıyla, kredi ve alacaklar, borçluların sözleşme koşullarına göre ödemeleri gereken tutarları ödeyebilme kabiliyetlerini gösteren benzer kredi risk özellikleri esas alınarak (örneğin, kredi risk değerlendirmesi veya varlık türü, sektör, coğrafi bölge, teminat çeşidi, geçmiş ödeme durumları ve diğer ilgili unsurları göz önüne alan derecelendirme süreci esas alınmak suretiyle) gruplandırılır. Seçilen özellikler, borçluların, değerlendirilen varlıklara ilişkin sözleşme koşullarına göre ödemeleri gereken tutarları ödeyebilme imkânlarının bir göstergesi olmaları nedeniyle, anılan varlık gruplarına ilişkin gelecekteki nakit akışlarının tahmininde de göz önünde bulundurulur. Ancak, zarar olasılıkları ve diğer zarar istatistikleri, (a) değer düşüklüğü açısından bireysel olarak değerlendirilmiş ve değer düşüklüğüne uğramadığına karar verilmiş varlıklar ile (b) değer düşüklüğü açısından bireysel olarak değerlendirilmemiş varlıklar arasında grup düzeyinde farklılaşabilir ve bunun sonucunda, farklı bir değer düşüklüğü tutarının muhasebeleştirilmesi gerekebilir. Bir işletmenin, benzer risk özelliklerine sahip bir varlık grubunun bulunmaması durumunda, işletme söz konusu ilave değerlendirmede bulunmaz.

Grup bazında muhasebeleştirilen değer düşüklüğü giderleri, değer düşüklüğü açısından topluca değerlendirilen kredi ve alacaklar grubunda yer alan varlıklara ilişkin bireysel değer düşüklüğü zararlarının belirlenmesi sürecindeki ara bir basamağı temsil eder.

Grup içerisindeki kredi ve alacaklardan bireysel olarak değer düşüklüğüne uğrayanların uğramış oldukları değer düşüklüğünü gösteren bilginin elde edilmiş olması durumunda, ilgili varlıklar derhal gruptan çıkarılır.

Özetle toplu karşılık değerlendirmesinde çok sayıda alacak bulunması durumunda normal olarak belli orandaki alacakların tahsil edilemeye olasılığının varlığı esas alınır. Bu nedenle, ekonomik yardıma beklenen azalma kadar bir tutar gider olarak tahakkuk ettirilir.

Bu noktada iki yöntem sıklıkla kullanılmaktadır. Bu yöntemlerden ilki alacakların yüzdesi metodu (percentage-of-sales), ikincisi ise yaşlandırma (aging) metodudur.

Alacakların yüzdesi metodunda, kredilerle şüpheli hale gelmiş alacaklar arasında tarihi veriler incelenir, çıkan oran dönemin kredi rakamına uygulanır ve uygun şüpheli alacak tutarı muhasebeleştirilir.

Yaşlandırma metodunda ise, bilanço tarihi itibarı ile kredilerin kalan vade analizi yapılır. Banka, geçmiş dönem tecrübelerine dayanarak her bir vade dilimine, o vade dilimi için geçmiş dönem verilerinden çıkarttığı şüpheli alacak oranını uygular.

Sonuç

Muhasebe standartları çerçevesinde banka bilançolarının gerçeği yansıtması, banka kararının doğru hesaplanabilmesi finansal tabloların finansal tablo kullanıcıları tarafından analiz edilebilmesi açısından bankaların kullandıkları kredilerden kaynaklanan değer düşüklükleri için yeterli tutarda karşılık ayrılmıştır. BDDK, doğmuş ya da doğması beklenen kredi zararları için ayrılması gereken karşılıkları tek bir düzenlemede toplamış ve yayınlamıştır.

UFRS ise doğmuş olan kredi karşılıklarını UMS 39'da, doğması beklenen kredi karşılıklarını ise UFRS - Finansal Raporlamaya İlişkin Kavramsal Çerçeve ile UMS 37'de düzenlemiştir. Yönetmelik ile standartların ayrıldıkları en önemli iki nokta aşağıda açıklanmıştır.

a-) Yönetmelik kapsamında krediler beş sınıfa ayrılmış, 3,4 ve 5. Sınıfa giren krediler için teminat yapıları da dikkate alındıktan sonra sırasıyla %20, %50 ve %100 karşılık ayrılması gereği belirtilmiştir. UMS 39'da herhangi bir sınıflama söz konusu değildir. UMS 39'a göre itfa edilmiş maliyetinden ölçülen finansal varlıkların değer düşüklüğüne uğradıklarına ilişkin tarafsız bir göstergenin bulunması durumunda, ilgili zararın tutarı, gelecekteki tahmini nakit akışlarının (henüz oluşmamış gelecekteki kredi zararları hariç), finansal varlığın orijinal faiz oranı (diğer bir ifade ile ilk muhasebeleştirilme sırasında hesaplanan etkin faiz oranı) üzerinden iskonto edilerek hesaplanan bugünkü değeri ile defter değeri arasındaki fark olarak ölçülür.

b-) Yönetmelik uyarınca bankaların, standart nitelikli krediler için %1 ve yakın izlemedeki kredileri için %2 oranında karşılık ayırması gerekliliği belirtilmiştir. UFRS - Finansal Raporlamaya İlişkin Kavramsal Çerçeve'de firmaların, ekonomik yardıma beklenen azalma kadar bir tutarı gider olarak tahakkuk ettirmesi gerekliliği belirtilmiş ancak bu tutar için sabit oranlar verilmemiştir. Firmalar bu oranı alacakların yüzdesi metodu ya da yaşlandırma metodu kullanarak belirleyebilirler. Kredilerin bireysel olarak değerlendirilmesinin mümkün olduğu durumlar için bireysel yöntemle göre ayrılan karşılıklar muhasebeleştirilir. Bireysel değerlendirmenin sağlıklı olarak yapılamadığı durumlarda krediler karşılık için toplu olarak değerlendirilmektedir.

BDDK uygulaması

- Kural bazlı
- Kural bazlı olması sonucunda tüm Bankaların aynı muhasebe politikası uygulaması nedeniyle daha kolay karşılaştırılabilir finansal tablolar
- Detaylı kurallar geliştirme düzenleme sayısında fazlalığa ve düzenlemelerde karmaşıklığa yok açmaktadır.
- Kural bazlı düzenlemeler daha şekle yönelik bir yapıdadır.
- Kural bazlı uygulamalar esnek değildir.
- Kural bazlı uygulamalarda düzenleme boşluklarının doğma ihtimali daha azdır.

UFRS uygulaması

- İlke bazlı
- İlke bazlı olmanın sonucunda Bankadan Bankaya değişecek olan muhasebe politikalarının da etkisiyle karşılaştırılabilirliği daha zor sağlanmasa
- Anlaşılabilir, basit uygulamalar.
- Düzenlemelerin özü ön plandadır.
- İlkeler birbirinden farklı durumlara yanıt verebilme ve esnek olabilme özelliğine sahiptir.
- İlke bazlı düzenleme yaklaşımı doğası gereği bazı alanlarda düzenleme boşluklarının doğmasına neden olabilmektedir.

Murat Alsan

Denetim Bölüm Başkanı, Şirket Ortağı

T : +90 216 681 90 02

M : +90 533 276 21 69

E : malsan@kpmg.com

Cihan Doğrayan

Denetim, Müdür

T : +90 216 681 90 76

M : +90 533 599 31 24

E : cdograyan@kpmg.com

Aracı Kurumların BSMV ve KDV Karşısındaki Durumu

Hakan Güzeloğlu

Aracı kurumların hangi işlemleri BSMV'ye hangi işlemleri KDV'ye tabi ya da her iki vergiye de tabi olmayan işlemleri var mı?

Sermaye Piyasası Kurulu'nun resmi internet sitesinden alınan bilgiye göre Türkiye'de 100'e yakın aracı kurum faaliyet göstermektedir. Bu kurumlar Sermaye Piyasası Kanunu ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak sermaye piyasası aracılık faaliyeti ile iştigal etmektedir. Bu şirketlerin ortak sıkıntılarında biri hangi işlemlerinin Banka Sigorta Muameleleri Vergisi (BSMV)'ne hangi işlemlerinin Katma Değer Vergisi (KDV)'ne tabi olacağı sorusudur.

Banka ve Sigorta şirketlerinin tüm işlemlerinin tabi olduğu ve finans sektörünün bir nevi KDV'si yerine geçen BSMV, 23.07.1956 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş ve o tarihten bu yana yaklaşık 60 yıldır aynı madde hükümleri çerçevesinde bu sektörün işlem vergisi olma hüviyetini devam ettirmektedir.

Günümüzde varantlardan kaldıraçlı işlemlere, türevlerden forex işlemlerine kadar birçok yeni yatırım aracı sermaye piyasasında işlem görmekte iken bu işlemlerin vergilendirilmesinin halihazırda 1956 yılında yürürlüğe girmiş ve bugüne kadar birçok değişiklik yapılmış bir kanun ile yapılıyor olması İstanbul Finans Merkezi olma projesindeki bir Türkiye için manidardır.

Bu yazımızda, mevzuatta açık olmayan ve banka ve sigorta şirketleri dışındaki diğer finans kurumları gibi aracı kurumların faaliyetlerinin hangilerinin asıl faaliyet konusu olarak Gider Vergileri Kanunu'ndaki BSMV'ye tabi olduğu ile hangi işlemlerinin KDV'ye tabi olacağını vergisel açıdan değerlendirerek sizlerle paylaşmak istedik.

Aracı Kurumların menkul kıymet alım / satım faaliyetlerinden elde ettiği gelirlerin BSMV karşısındaki durumu nedir?

Gider Vergileri Kanunu'nun 28. maddesine göre banka ve sigorta şirketlerinin (Finansal

Kiralama Kanunu'na göre yaptıkları işlemler hariç olmak üzere) her ne şekilde olursa olsun yapmış oldukları bütün muameleler dolayısıyla kendi lehlerine her ne nam ile olursa olsun nakden veya hesaben aldıkları paralar banka ve sigorta muameleleri vergisine (BSMV) tabidir.

Aynı maddenin 2. fıkrasında ise, bankerlerin yapmış oldukları banka muamele ve hizmetleri dolayısıyla kendi lehlerine her ne nam ile olursa olsun nakden veya hesaben aldıkları paraların (kendileri veya başkaları hesabına menkul kıymet alıp satmayı, alım satıma tavassut etmeyi veya alıp sattıkları menkul kıymet karşılığı borçları ödemeyi taahhüt etmeyi meslek haline getirenlerin bu faaliyetleri dolayısıyla lehlerine kalan paralar ve mevduat faizi vermek veya sair adlarla faiz ve benzeri menfaatler sağlamak üzere devamlı olarak para toplama işiyle uğraşanların topladıkları paralara sağladıkları gelir ve menfaatler üzerinden komisyon, ücret, hizmet karşılığı gibi adlarla aldıkları paralar dahil) da banka ve sigorta muameleleri vergisine tabi olduğu hüküm altına alınmıştır.

Görüleceği üzere yukarıda yer vermiş olduğumuz söz konusu 2. fıkradaki parantez içi kanun hükmü aracı kurumların faaliyetleri dolayısıyla BSMV'ye tabi olacaklarını belirleyen yegâne düzenlemedir.

Bunun yanında 87 seri nolu Gider Vergileri Genel Tebliği'nde de emeklilik yatırım fonları, menkul kıymet yatırım fon ve ortaklıkları, aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, vadeli işlem aracılık şirketleri ile merkezi kayıt kuruluşu ve vadeli işlem ve opsiyon borsası gibi kuruluşların mülga 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 32. maddesinin verdiği yetki ve izin çerçevesinde menkul kıymetlere ilişkin işlemlerinin esas faaliyet konusu olduğu ve bu kurumların 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu'nun 28. maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen işlemlerinin BSMV'ye tabi olacağı belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen Kanun ve ilgili düzenlemelerden banka ve sigorta şirketlerinin yaptıkları bütün işlemler nedeniyle lehlerine aldıkları paralar BSMV'ye tabi olduğu ancak aracı kurumların durumlarının ise BSMV açısından farklılık gösterdiği görülmektedir.

Nitekim, aracı kurumlar sadece kendileri ya da başkası nam veya hesabına yapmış oldukları menkul kıymet işlemlerinden lehlerine aldıkları paralar nedeniyle Gider Vergileri Kanunu'nun 28. maddesinin 2. fıkrasına göre BSMV mükellefidir.

Diğer bir ifade ile, bu kurumlar bahse konu 28. maddenin parantez içi hükmü gereği kendileri veya başkaları hesabına menkul kıymet alıp satmayı, alım satıma aracılık etmeyi veya alıp sattıkları menkul kıymet karşılığı borçları ödemeyi taahhüt etmeyi meslek haline getirdikleri için sadece bu faaliyetleri ile sınırlı olmak kaydıyla BSMV mükellefidir.

Özetleyecek olursak, aracı kurumların, Gider Vergileri Kanunu'nun 28. maddesi kapsamında;

- menkul kıymet alım satım aracılığı komisyonları,
- halka arza aracılık komisyonları,
- menkul kıymet alım satım kazançları,
- sınai işletmelerden olanlar hariç temettü gelirleri,
- müşterilerinden alınan temerrüt faizleri vb. gelirlerinin BSMV'ye tabi tutulması gerekmektedir.

Aracı kurumlar esas itibarı ile menkul kıymet alım satımı işlemleri olan aracılık faaliyetlerinden doğan gelirleri üzerinden BSMV'ye tabi olmaları gerekmektedir.

Aracılık faaliyeti dışında gerçekleştirdikleri işlemler ne olacak?

Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 1. maddesinde Türkiye'de ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetlerin KDV'ye tabi olduğu hüküm altına alınmıştır. Aynı Kanun'un 4. maddesinde ise hizmetin tanımı teslim ve teslim sayılan haller ile mal ithalatı dışında kalan işlemler olarak tanımlanmıştır.

Katma Değer Vergisi Kanunu'ndaki madde hükümlerine göre KDV'nin uygulama alanının çok geniş olduğu görülmektedir.

Öte yandan, Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 17/4-e bendine göre de banka ve sigorta muameleleri vergisi kapsamına giren işlemler KDV'den müstesna edilmiştir. Bu madde ile bir işlemin hem KDV hem de BSMV ile çifte vergilendirilmesi önlenmektedir.

Aracı kurumların bu noktada dikkat etmesi gereken husus;

- elde ettiği bir kira geliri varsa,
 - danışmanlık hizmeti veriyorsa,
 - sabit kıymet satış işlemi varsa
- bu ve benzeri işlemlerin KDV kapsamında vergilendirilmesi gerekeceğidir.

Aracı Kurumların ne BSMV'ye ne de KDV'ye tabi olmayan gelirleri de var mıdır?

Bu konu ile ilgili olarak, Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü'nün 03.06.1999 tarih ve B.07.0.GEL.0.56/5601-702/22444 sayılı özelgesini örnek gösterecek olursak, Özelge'de banka ve sigorta şirketleri dışındaki kişi ve kuruluşların elde ettiği mevduat faiz gelirlerinin banka ve sigorta muameleleri vergisine tabi olmadığı ifade edilmiştir.

Vergi İdaresi'nin görüşünün banka ve sigorta şirketleri dışındaki kişi ve kuruluşların elde ettiği mevduat faiz gelirlerinin BSMV kapsamı dışında tutulması gerektiği yönünde olduğunu söyleyebiliriz.

SONUÇ

Gelir İdaresi tarafından finans sektörüne yönelik yeni bir işlem vergisi kanunu düzenlemesi yapılmadığı müddetçe aracı kurumların BSMV mükellefiyetinin mevcut Gider Vergileri Kanunu'nun 28. maddesinin parantez içi hükmü olan "menkul kıymet aracılık faaliyeti" ile ilgili işlemlerle sınırlı olmak üzere değerlendirilmesi gerekecektir. Bu kurumların aracılık faaliyeti dışında olan işlemlerinin ise KDV'nin konusuna gireceği genellemesi de ihtiyatlı bir değerlendirme olacaktır.

Bunun yanında tabii ki her iki vergiye de tabi olmayan mevduat faiz gelirlerine de dikkat edilmesi, eğer olası bir vergilendirme vuku bulmuş ise bunun için geriye dönük iade talebi yoluyla fazla ödenen verginin takibinin yapılması mümkün olabilecektir.

Hakan Güzeloğlu

Vergi, Direktör

T: +90 216 681 91 69

M: +90 530 387 61 53

E: hguzeloglu@kpmg.com

DEVLET KATKISI SONRASI BES

Bireysel Emeklilik Sistemi (BES) 2013 yılından itibaren Devlet Katkısı kavramı ile tanıştı. Bu yeni düzenleme, ekonomik istikrar ve büyüme sağlayan yurt içi tasarrufların artırılması amacıyla yapıldı. Yeni düzenlemeyle birlikte BES'te devlet katkı payı esas olacaktır.

Tuğrul Uzun

Devlet katkısı nedir?

Devletin tüm bireysel emeklilik katılımcılarına, bireysel emekliliğin teşvik edilmesi amacıyla yapacağı destek ödemesidir. Buradaki en önemli değişiklik tüm bireysel emeklilik katılımcılarının bu uygulamadan faydalanıyor olması. Bir önceki uygulamada devlet katkısı olarak sadece sistemdeki bordrolu çalışanların ücretlerinden kesilen vergilerden belirli oranda indirim uygulaması yapılmaktayken, hem yeni katılımcı sağlamak hem de BES fonlarının büyümesine teşvik sağlamak amacıyla yeni uygulama yürürlüğe girdi.

Devlet katkısı oranı ne kadar?

2013 yılından itibaren ödediğiniz katkı payı tutarının %25'i oranında devlet katkısından yararlanacaksınız. Devlet katkısı sayesinde daha çok katkı payı ödeyerek daha çok kazanabilirsiniz. Örneğin siz 100 TL ödediğinizde devlet 25 TL katkı payı ödemesi yapacaktır.

Devlet katkısının sınırları nelerdir?

Sahip olduğunuz tüm sözleşmeler için toplam yıllık devlet katkısı miktarı, yıllık brüt asgari ücretin %25'ini geçemez. Bu durumda devlet katkısı, sözleşme başına ödenen katkı paylarının ağırlığı dikkate alınarak hesaplanır ve toplam devlet katkısı sözleşmeleriniz arasında paylaşılır.

Devlet katkısı hangi hesapta, nasıl değerlendirilecek?

Devlet katkısı, Takasbank nezdinde katılımcının bireysel emeklilik hesabı kapsamındaki alt hesabında saklanacak olup Hazine Müsteşarlığı ("Müsteşarlık") tarafından belirlenecek olan yatırım fonlarında değerlendirilecektir.

Devlet katkısının hak ediş süreleri nedir?

1 Ocak 2013 tarihi itibarıyla devlet katkısının hak edilmesinde kademeli bir yapı uygulanacaktır. Bu tarih itibarıyla;

- En az 3 yıl sistemde kalanlar devlet katkısı ve getirilerinin %15'ine,
- En az 6 yıl sistemde kalanlar %35'ine,
- En az 10 yıl sistemde kalanlar %60'ına,
- 10 yıl sistemde kaldıktan sonra 56 yaşını dolduranlar veya vefat/maluliyet nedeniyle sistemden ayrılanlar, getirileri dahil devlet katkısının tamamına hak kazanırlar.

Devlet katkısı nasıl ve kim tarafından hesaplanacak ve hangi sürelerde hesaplara yatırılacak?

Devlet katkısı hesaplaması şirketler tarafından iletilen veriler üzerinden Emeklilik Gözetim Merkezi (EGM) tarafından yapılmaktadır. Müsteşarlık tarafından EGM'ye, EGM tarafından da sözleşmenin bulunduğu şirkete iletilen devlet katkısı tutarı, şirket tarafından sözleşme kapsamındaki devlet katkısı hesabına aktarılmaktadır. Devlet katkısı tutarı ve getirisi katılımcı tarafından devlet katkısı hesabından izlenebilecektir. Devlet katkısı tutarı, katkı payı ödeme tarihinizi takip eden 3 ay içinde emeklilik hesabınıza şirketiniz tarafından aktarılır. Devlet katkısı, şirket tarafından devlet katkısı fonu olarak tanımlanmış ve portföy sınırlamaları Müsteşarlıkça belirlenmiş fonlarda değerlendirilir.

Halihazırda 2013 yılı ilk üç aylık devlet katkısı ödemeleri katılımcı hesaplarına Devlet Katkısı olarak yatırıldı. Her bir şirket kendi devlet katkısı emeklilik yatırım fonunu kurmak suretiyle EGM'den gelen devlet katkı payını bu fonlarda değerlendirmeye devam etmektedir.

1 Ocak 2013 öncesi sisteme girmiş bir katılımcının önceki dönemlere ilişkin sistemde kalma süreleri, devlet katkısı hak kazanma süresinde dikkate alınacak mı?

1 Ocak 2016 tarihine kadar katılımcıların sistemden ayrılmaması durumunda, 2013 yılından önce geçirilen süreye bağlı olarak devlet katkısı hak kazanma esas süresine aşağıdaki tabloda belirtildiği şekilde süre eklemesi yapılacaktır.

1 Ocak 2013'ten Önce Sistemde Geçirilen Süre	Eklenecek Süre
3 yıldan fazla 6 yıldan az ve 6 yıl	1 yıl
6 yıldan fazla 10 yıldan az ve 10 yıl	2 yıl
10 yıldan fazla	3 yıl

Devlet katkısı uygulaması ile beraber BES'te hedeflenen katılımcı sayısı artışı ve fonların büyümesi hedefinin gerçekleşip gerçekleşmediğine ilişkin önceki dönemler ile karşılaştırma yapılırsa, her ne kadar henüz çok yeni bir uygulama olmasına rağmen hedeflerin tutacağı beklentisi ilk 3 ay devlet katkısı ödemeleri ile beraber artmış görünüyor. 31 Aralık 2012 tarihi itibarıyla sistemdeki katılımcı sayısı 3,1 milyon iken bu sayı 31 Mayıs 2013 tarihi itibarıyla 3.6 milyona ulaşmış durumdadır. Elbette bu artışa bağlı olarak ve finansal piyasalardaki fonların yatırım yaptıkları varlıkların da değerlendirilmesi ile beraber sistemdeki toplam fon tutarı 2012 sonu itibarıyla 20.3 milyon TL iken bu tutar 2013 Mayıs sonu itibarıyla 23,3 milyon TL'ye ulaşmış görülmektedir.

KPMG olarak, BES ve sigortacılık sistemindeki gelişmeleri yakından takip etmekle beraber, sigortacılık sektörü ve BES yatırımcılarına gereken desteği vermeye hazır olduğumuzu belirtmek isteriz.

Tuğrul Uzun

Denetim, Kıdemli Müdür

T: +90 216 681 91 39

M: +90 530 386 90 33

E: tuzun@kpmg.com

Teknoloji Gelişimi, Kullanıcılar ve Yönelimler

Sinem Cantürk

Taşınabilir mobil cihazlardaki büyüme, dijital medya üzerindeki kullanımı birçok farklı yollardan artırmaktadır. Aynı zamanda, yeni nesil yüksek hızlı kablosuz ağların gelişmesi de medyanın her yerde ve her zaman erişilme hızını artırmaktadır. Dolayısıyla bu günün tüketicileri, “çoklu teknoloji kullanan tüketiciler” haline gelmektedir.

KPMG International'ın beş yıldan beri üzerinde çalıştığı medya tüketicilerinin eğilimleri araştırmasında dikkat çeken konular arasında akıllı telefon ve tabletlerin piyasaya sunulması, sosyal medyanın ana akım haline gelmesi, dijital bilgi ve eğlence hizmeti sunan ve yeni iş modellerinin yükselmesini sağlayan dijital medya şirketlerinin ortaya çıkışı bulunmaktadır. Devam eden ve sürekli gelişen dijital medya çağında şüphesiz, medya şirketlerinin de büyüyen iştahı göz ardı edilmemelidir.

Tüketicilerin dijital medya alanındaki ilgisi hızla artarken, para harcama trendi geleneksel ve dijital/online medya arasında paylaşılmaktadır. Tüketiciler her ne kadar dijital medyaya büyük ilgi gösterebilir ve yüzde 70'lik bir oranda dijital içeriğin daha geniş olduğunu düşünseler de, geleneksel medya halen etkin bir konumdadır. Gelişmiş ülkelerde dijital medyaya harcanan her dört Amerikan dolarına karşılık, geleneksel medyaya harcanan miktar 11 Amerikan doları ve gelişmekte olan ülkelerde dijital medyaya harcanan her altı Amerikan dolarına karşılık geleneksel medyaya harcanan miktar 13 Amerikan doları olarak hesaplanmaktadır.

Online medya harcamalarının geçtiğimiz yıl içerisinde artmasına karşın, televizyon hala en

popüler medya tipi, dolayısıyla harcamaların da yoğunlaştığı bir araç olarak dikkat çekmektedir. Buna karşın, artan tüketici talepleriyle birlikte yeni nesil kullanıcılar, TV deneyimini, canlı yayın TV ve videolar kapsamında mobil olarak deneyimlemek istemektedir. KPMG International anketinin çıkan sonuçlarına göre, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde katılımcıların ortalama olarak yarısının TV izlediği ve internete eriştiği, buna karşın gelişmiş ülkelerde katılımcıların yüzde 30 oranında TV izlediği ve gazete okuduğu, gelişmekte olan ülkelerde ise katılımcıların neredeyse yarısının TV izlediği ve gazete okuduğu sonucu ortaya çıkmaktadır.

Bir başka husus ise sosyal medya dışında akıllı telefon kullanımının (TV izlemek ve internete girme amaçlı) gelişmiş ülkelerde yüzde 20'lerde olduğu, istisnai olarak Çin'in başkentinde bu oranın yüzde 50'lere ulaştığı, sosyal medya kullanımı ile birlikte oranların yüzde 30,6 civarına yükseldiği gözlemlenmektedir. Çin'in bu konumda olma sebebinin, Çin hükümetinin şehirleşme politikaları olduğu ve altyapı ve teknoloji yatırımlarını son 20 yılda çok yüksek seviyelerde geliştirmesine bağlı olduğu düşünülmektedir. Çin'de gelişen teknolojik yatırım, teknoloji maliyetlerinin ucuzlaması, teknoloji merkezi konumunun kazanılması ile teknolojik cihazlara çok kolay şekilde ulaşımın sağlandığı görülmektedir. Gelişmiş ülkelere oranla, teknolojik cihazların satın alınması açısından Çin büyük bir avantaj yakalamakta ve işletmelerin reklam, yeni iş modellerini geliştirme ve iş birliği içinde çalışması açısından örnek teşkil edecek bir ülke olmaya başladığı düşünülmektedir.

Mevcut durumda online medyayı takip eden tüketicilerden tablete sahip olan yüzde 26'lık bölümünün, yüzde 53 oranında akıllı telefon sahibi olduğu görülmektedir. Bu nedenle, medya şirketleri için bu durum özellikle Facebook ve Twitter için reklam olanağı açısından bir fırsat yaratmakla birlikte, bütünlüğün henüz sağlanmadığı

gözlemlenmektedir. Halen reklam piyasasını yönlendiren ana unsur olarak TV, gazete ve basılı yayın reklamları, reklam pastasından büyük pay almış durumdadır. Kullanıcıların gelecek yıllarda, dijital medyayı daha fazla talep etmeleri durumunda, geleneksel şirketlerin ilgili iş modellerini ve ürünlerini dijital medyaya uyarlamaları ve tüketicilerin mevcut durumdaki harcama isteklerini devam ettirmeleri gerekmektedir.

Yeni ortaya çıkan "mobil merkezli tüketiciler" arasında, online medyanın çok daha fazla şekilde tercih edildiği belirtilmektedir.

Tüketicilerin gittikçe artan bir şekilde online biçimde medyaya daha fazla zaman harcadığı tespit edilmekle birlikte, gelişmekte olan "mobil merkezli tüketiciler" dalgasıyla bugünün online tüketicilerinin tercih ettiği dijital içeriğin çeşitliliği de değişmektedir. Tabletlerin ortaya çıkışından 2,5 sene sonra, KPMG International anketine katılan katılımcıların yaklaşık yüzde 25'inin tablet sahibi olduğu, buna karşın yaklaşık yüzde 50 oranında da akıllı telefona sahip olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, tablete sahip olan tüketicilerin dizüstü bilgisayar ve akıllı telefonlardan en az birine sahip tüketici grubu tarafından şekillendirildiği ve tablete sahip olan tüketicilerin, akıllı telefon veya dizüstü bilgisayardan en az birine sahip olduğu belirtilmektedir.

Tüketiciler nezdinde tablete sahip olma oranları diğer mobil teknolojik cihazlara sahip olma oranından daha az olmasına karşın, önemli bir özellik olarak tabletlerin diğer cihazlarla da etkileşimli şekilde çalışabildiği dikkat çekmektedir.

Günümüzde tüm işletmelerin yeni iş modelleri bulmaya çalıştıkları ve kârlılıklarını artırarak müşterilerini dijital kaynaklara yönlendirmenin yollarını aradıkları gözlemlenmektedir. Tüm işletmelerin aslında birbirine bağlı olduğu ve iş birliği yaparak dijital stratejilerle gelecekte gelirlerini yükseltme imkânları bulunmaktadır. Dolayısıyla şirketlerin iş birliğini artırarak, yalnız başına gerçekleştiremeyecekleri stratejilerde birbirlerinden faydalanmaları; yeni, ilgi uyandıran ve yaratıcı pazar imkânları yaratmalarına olanak sağlamaktadır. Şüphesiz, bu tip stratejik ortaklıklar hem işletmeler hem de tüketicilerin faydasına olacaktır.

Bu bağlamda işletmelerin yapması gerekenleri beş ana başlıkta toplarsak:

- Müşteri kitlesini tanımak
- Yeni bir reklam modeli oluşturmak
- Yeni dünyayı benimsemek
- Çoklu teknoloji kullanan tüketiciler ile irtibata geçmek
- Offline medyayı en az online medya kadar değerli kılabilecek yeni ve yenilikçi yollar bulmak

Belirtilen konularda alınması gereken aksiyonların olduğu kesindir.

Sinem Cantürk

Bilgi Sistemleri Risk Yönetimi

Bölüm Başkanı, Direktör

T: +90 216 681 90 37

M: +90 533 294 36 08

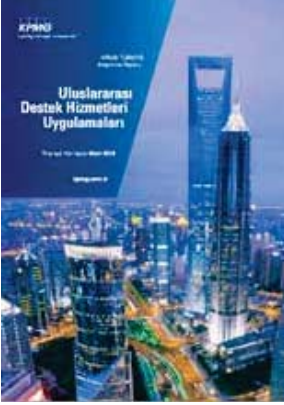
E: scanturk@kpmg.com

KPMG Yayınları

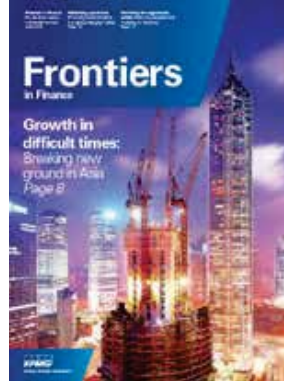
Yayınlar için KPMG Türkiye Markets bölümü ile tr-fmmarkets@kpmg.com adresinden iletişime geçebilirsiniz.

KPMG Türkiye Araştırma Raporu Uluslararası Destek Hizmetleri Uygulamaları

Araştırmanın amacı, son yıllarda Türkiye’de bankacılık sektörünü yakından ilgilendiren destek hizmetleri konusunda, dünyadan çeşitli ülke uygulamalarının, ilgili ülkelerdeki düzenlemelerin ve tedarikçi firmaların güvence ve denetimleri için kullanılan uluslararası standartların incelenmesidir. Hazırlanan rapor kapsamında, ISAE3402 – Hizmet Güvence Raporunun ülkemiz mevzuatına uygulanabilirliği konusunda yaklaşımımız da vurgulanmıştır.

Frontiers in Finance - Nisan 2013: Zor Zamanlarda Büyüme

Her ay, tutarlı trendler için istatistikler incelenmekte, ekonomik performans için en net ve karlı yol haritası belirlenmeye çalışılmaktadır. Bir ay yaptığınız bir seçim, bir sonraki ay tamamen kendini sıfırlayabilmekte. Bu noktada belki de hepimizin kabul etmesi gereken şey, uzun vadeli çözümler değil, bu belirsizlik ve tahmin edilemezlik içinde kısa vadeli çözümler olmalı. Frontiers in Finance’in bu sayısı, “Zor Zamanlarda Büyüme” konusuna farklı bakış açıları ile bakmayı amaçlıyor.

KPMG Global UFRS Bankacılık Dergisinin 9. Sayısı Yayınlandı

KPMG’nin Uluslararası Standartlar Grubu’nun ve UFRS Bankacılık Uzmanları’nın geliştirmiş olduğu UFRS Bankacılık Dergisinin dokuzuncu sayısını sizlerle paylaşmaktan mutluluk duyuyoruz. Her çeyrekte hazırlanan yayını bankaların karşılaştıkları güncel UFRS konularına yer vermektedir. Yayınımız, bankalarda görev alan siz değerli yöneticilere yardımcı olmak amacıyla hazırlanmıştır.

Gelişmekte Olan Sigortacılık Regülasyonları

Evolving Insurance Regulation: A new dawn Mart 2013 yayını, sigorta sektöründeki regülatör değişikliklerine ilişkin yaptığı analizlerle sizleri bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Sistemik risk, IAIS tarafından hazırlanan “Insurance Core Principles (ICPs)” olarak adlandırılan İlkeler ve Solvency II sigortacılık sektörünü yakından ilgilendiren belirli başlıklardır. Tüm bu başlıklar altında, uyum ve raporlama gereklilikleri, önemi artan stratejik öncelikler haline gelmektedir.

FATCA için Hazır mısınız?

Sektördeki belirsizlikleri de göz önüne alarak KPMG FATCA uzmanları, global ve lokal bankalar, sigorta şirketleri ve çeşitli diğer finansal kuruluşlar için, katılımcıların FATCA ile ilgili farkındalığını, FATCA’ya karşı duruşlarını ve FATCA’ya uyum için planlanan/alınan aksiyonlarını değerlendiren global bir anket çalışması gerçekleştirdi. Bugüne kadar hangi adımlar atıldı, hangi aksiyonlar için hangi kaynaklar kullanılacak, uyum projeleri ne kadar kapsamlı projeler olacak, anahtar zorluklar neler olacak gibi sorulara yanıt bulacağınızı umuyor, anketimizi keyifle okumanızı diliyoruz.

KPMG UFRS Sigortacılık Bültenleri 32. Sayı

Tüm dünyada Mevzuat ve Uyum dünyası yeniden şekilleniyor. Geçmişte yaşanan finansal krizlerin sonucunda, tüm dünyada regülatörler, finansal hizmetler sektörü için, sıkı regülasyonlarla desteklenen güçlü takip programları hazırlıyor. Üst yönetim uyum raporlamalarında şeffaflık öngörülürken aynı zamanda, uyum birimlerinin iş dünyasının stratejik ve tamamlayıcı bir parçası olması bekleniyor.

KPMG Türkiye Finansal Hizmetler

Murat Alsan

Finans sektörümüz son yıllarda gösterdiği istikrarlı büyüme ve son dönemde yaşanan finansal krizin yansımalarına rağmen güçlü duruşu ile Türk ekonomisinin önemli yapıtaşlarından birini oluşturmaktadır.

KPMG Türkiye finans sektöründe lider pozisyonu ile bankalar,

sigorta, faktoring, finansal kiralama, yatırım ve fon yönetim şirketlerine denetim, vergi ve danışmanlık hizmeti sağlamakta, finansal hizmetler ekibinde yer alan uzman profesyonelleri ile müşterilerimize KPMG'nin sektördeki deneyim ve bilgi birikimini sunmaktadır.

Daha fazla bilgi için:

Murat Alsan

Denetim Bölümü Başkanı,
Şirket Ortağı, Finansal
Hizmetler Sektör Lideri

T: +90 216 681 90 02

M: +90 533 276 21 69

E: malsan@kpmg.com